

חברים יקרים,

עבור הקורא המודרני ספר ויקרא הוא הספר הקשה ביותר מבין חמשת חומשי התורה. אני פוגש את הקושי הזה כל שנה, מול משפחות בני המצווה שעולים לתורה באביב. יש כאלה שמתעלמים מהרתיעה ופשוט "זורמים". אחרים מתקשרים אלינו בתחינה שנחליף להם את הפרשה...

גם אלה וגם אלה מפספסים הזדמנות (יהודית) אדירה.

אומר מראש: ספר ויקרא הוא העמוק מבין ספרי התורה, במובן הזה שהוא הבסיס לרוחניות היהודית עד עצם היום הזה.

מי שיסכים להתמודד עם הספר הזה ירוויח בענק. זו הבטחה, ואני עומד מאחוריה.

ההתמודדות היהודית הקלסית היא... על ידי שאלות טובות. יהודים הם העם הנודניק ביותר עלי אדמות. הם לא מפסיקים לחפור. כן, לחפור! הם חופרים כי הם מחפשים מים חיים. עת החפירה שלנו הוא שאלת השאלות.

פסח מתקרב. לב ליבה של ההגדה, "המגיד", נפתח עם ארבע הקושיות. חכמינו זכרונם לברכה התווכחו בינם לבין עצמם האם ארבע שאלות ה"מה נשתנה?" הן השאלות שאותן צריך לשאול, או שמא, הן רק הפזמון, וכי הבית האמיתי, הוא בכלל השאלות הספונטניות שישאלו הילדים הסקרנים לנוכח שלחן הפסח העמוס לעייפה בסמלים ודברים משונים. עצם הוויכוח הזה בין החכמים הוא מקסים בעיני, כי בבסיסו ניצבת השאלה איך הכי נכון לשאול? או ליתר דיוק, איך הכי נכון לחנך ילדים לשאול שאלות?

המסורת היהודית מצווה אותנו תמיד לשאול שאלות, כי שום דבר אינו ברור. שום דבר איננו כפי שהוא נראה. כל דבר בנגלה אמור לעורר בנו סקרנות באשר לנסתר. כמו הקרחון (הדימוי האהוב עלי), רק תשע עשירות גלויות מעל פני המים. השאר נמצא במעמקים.

אז נכון, ספר ויקרא - ובוודאי חמש הפרשות הראשונות שבו - קשה להבנה. אבל במקום לוותר עליו ולפסוח על הפרשות הקשות, ההזמנה היא לשאול.

בני אדם שונים האחד מן השני, וזה ניכר בשאלות שלהם. יש השואלים כי הם אוהבים לדעת דברים. יש השואלים כי הם חייבים ליישב איזו סתירה פנימית בטקסט. יש השואלים כי משהו בכתוב מפריע להם או מעצבן אותם. יש השואלים כי הם "מריחים" שמתחת לפני הדברים מסתתרים רבדים נוספים. יש השואלים שאלות, כי הם רוצים לעזור לנו למצוא את התשובות שלנו. וכן הלאה. "שאל שאלה, ואומר לך מי אתה..."

פרשת ויקרא עוסקת בקרבנות בחירה - אלה שאנשים יכולים או רשאים להקריב. גם אני מקריב קרבנות. כולנו מקריבים. השבוע אני מבקש להקריב את הידיעה. אני מקריב את סימני הקריאה (סימן אהוב עלי...) על מזבח הכמיהה לאמת הבאה ולרובד הבא במעמקים.

אז עכשיו בואו נתחיל: (ויקרא א', א-ד) **וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבָנְכֶם. אִם עֹלָה קָרְבָנוֹ מִן הַבֶּקָר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לָרְצוֹן לִפְנֵי ה'. וְסֹמֵךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וּנְרִצָּה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו....**

למה הא' של ויקרא קטנה כל כך בתורה?
למה "ויקרא", ולא "ויאמר"?
"אדם כי יקריב..." , המילה "כי", זה כאשר או אם? ומכאן, האם אלוהים באמת מבקש מאיתנו קרבנות?
מה בכלל פירוש המילה הזו, "קרבן"? מה השורש שלה (שורש מגלה מהות)?
למה קרבנות הבהמה (בהמשך יבואו גם קרבנות מן העוף וקרבנות מהצומח) חייבים לבוא רק מבעלי חיים
מביתים? מה רע בצבי, למשל?
למה רק זכר?
מה זה תמים? ולמה?
"יקריב אותו לרצונו" - למה שאדם בכלל ירצה להקריב? מה זה הרצון המוזר הזה להקריב? האם בכל אדם
טמון הרצון להקריב?

ומכאן לשאלות הנוגעות לנו:
האם אני שומע כשקוראים לי? תמיד? בטוח? מתי לא?
מה אני מקריב בחיי? מה הקרבתי, ולמען מה?
זה היה שווה את זה?
האם מישהו ביקש ממני את ההקרבה הזו?
ובכלל, מי רוצה את ההקרבה שלי?
האם אני רוצה? בעצם... מה אני רוצה? כן, לעזאזל, מה באמת אני רוצה?
מה מהאיכות הזכרית שבי שאני מקריב?
למי אני מקריב את קרבנותיי? מי הוא אלוהי שאני מקריב לו קרבנות?

אני למדתי עם השנים, שהגוף שלי מאותת לי אם התשובה שמצאתי נכונה לי כרגע. ישנה תחושה של
התרחבות, שמחה עדינה, ריגוש, רוויה. לא מובטח שהתשובות של היום תהיינה גם נכונות מחר. האמת,
סביר להניח שלא. ושוב נצטרך לשאול שאלות. ואז נצטרך להימנע מלברוח אל התשובות האוטומטיות של
אתמול... ושוב נצטרך להקריב את הידיעה שלנו על מזבח הכמיהה לאמת טרייה ולמעמקים.

כן, התשובות המשתנות מספרות לנו שאנחנו הפכפכים משהו... אכן... אבל זה סודו של "ויקרא": מן
המעמקים **קורא** אלינו קול. הוא עמום ולא ברור. הוא עולה לקראתנו, ואנחנו חופרים לקראתו. בשביל לשמוע
קולות של עומק, קולות של אמת טרייה, חייבים לוותר על הקולות של אתמול.

קרבן היציבות שווה את קול המעמקים! (אופס, סימן קריאה...)

ולסיום, אם שאלנו שאלה ולא צפה ועולה תשובה, הרי שזאת תשובה נועזת בפני עצמה: "אני לא יודע".
ומותר גם לשאול, האם השאלה ששאלתי היא השאלה הנכונה לי כעת? מה באמת אני רוצה לדעת?

שבת טרייה, שבת שלום,

אלישע